

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2,359 คน จากจำนวน 182 โรงเรียน โดยจำแนกได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 254 คน แยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 148 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 64 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยม จำนวน 42 คน

1.2 ครู จำนวน 2,105 คน จำแนกเป็น ครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1,003 คน ครูโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 648 คน ครูโรงเรียนมัธยม จำนวน 454 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ สุ่มจากประชากรด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 328 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน ครู จำนวน 292 คน

โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (เครจซี่และมอร์แกน. 1972 : 48 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 42-44) ซึ่งพบว่า ประชากร จำนวน 2,359 คน ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 328 คน

2.2 สุ่มตามสัดส่วนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 21 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 9 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยม จำนวน 6 คน

2.2.2 ครู จำนวน 292 คน แยกเป็น ครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 139 คน ครูโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 90 คน ครูโรงเรียนมัธยม จำนวน 63 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งและประเภทของโรงเรียน

ประเภทของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ประถมศึกษา	148	21	1,003	139	1,151	160
ขยายโอกาส	64	9	648	90	712	99
มัธยมศึกษา	42	6	454	63	496	69
รวม	254	36	2,105	292	2,359	328

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูตามหลักการบริหาร 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำราเกี่ยวกับกรอบงานบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 16)
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 50-77)
3. กำหนดงานบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นด้าน ๆ ได้ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อเขียนรายการถามการมีส่วนร่วมบริหารตามหัวข้อย่อยในแบบสอบถาม
4. ร่างแบบสอบถามจากกรอบงานบริหารในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้
5. สร้างแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภุคคีรินทร์ เขต 2 ซึ่งกำหนดข้อคำถามของสภาพการมีส่วนร่วมตามด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 5.1 ด้านการบริหารวิชาการ
 - 5.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
 - 5.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
 - 5.4 ด้านการบริหารทั่วไป

6. นำเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ที่สร้างแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ และให้คำแนะนำ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
7. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์
8. นำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เพื่อหา ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สมนึก กัทฑิยธนี, 2544 : 221)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับ

งานด้านบริหาร

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับ

งานด้านบริหาร

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับ

งานด้านบริหาร

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

8.1 นายสุนทร ทองคำ (กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนยางชุมนุมวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ตามกรอบงาน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

8.2 นายวีระชัย ศรีมงคล (กศ.ม. สาขาการวัดผลการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนท่าคันโทวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ให้ข้อเสนอแนะด้านความชัดเจนความเหมาะสมสอดคล้องของข้อคำถาม

8.3 นายชนนวรรธ วัชโสภ (กศ.ม. สาขาการวิจัยการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านบึงอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ให้ข้อเสนอแนะด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติ

9. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

10. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร และ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 15 คน ครู จำนวน 15 คน รวมจำนวน 30 คน

11. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายรวมแต่ละด้าน (Item-total Correlation) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .47 ถึง .84

12. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .97

13. นำผลการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ เสนออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ รับการตรวจสอบและการเสนอแนะเพิ่มเติมอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ที่สุด

14. จัดพิมพ์ฉบับจริง และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการ โรงเรียนเก็บข้อมูลในการวิจัยจากครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามการวิจัยพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัยไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด แล้วให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์/ฝากผู้บริหารโรงเรียนส่งคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และผู้วิจัยตามเก็บด้วยตนเองบางส่วน

3. ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามกลับคืน มาจัดกระทำโดยการพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยในการตอบ และคัดเลือกแบบสอบถามชุดที่มีความสมบูรณ์ไว้

4. นำแบบสอบถามที่คัดไว้ ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ แล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์เท่านั้นมาวิเคราะห์

2. จำแนกแบบสอบถามตามลักษณะตัวแปรต้น คือ ตำแหน่งของบุคลากร และประเภทของโรงเรียน แล้วตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม โดยให้คะแนน ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร	ตรวจให้คะแนน
มีส่วนร่วมมากที่สุด	5 คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	4 คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	3 คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	2 คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุดหรือไม่มีส่วนร่วมเลย	1 คะแนน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วนำมาใช้ในการแปลความหมายทั้งรายข้อและรายด้าน เพื่อประเมินระดับและผลการดำเนินงานโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร
4.51 – 5.00	มีส่วนร่วมมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีส่วนร่วมมาก
2.51 – 3.50	มีส่วนร่วมปานกลาง
1.51 – 2.50	มีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.50	มีส่วนร่วมน้อยที่สุดหรือไม่มีส่วนร่วมเลย

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน และรายรวมทุกด้าน โดยใช้ t-test (Independent)

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามประเภทของโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้านและรายรวมทุกด้าน โดยใช้ F-test (One-way ANOVA)

3.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ใช้สถิติพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างความสอดคล้องของกรอบงานด้านบริหารกับข้อคำถาม จากสูตรการหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (สมนึก กัทฑิยธนี. 2544 : 221) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างงานด้านบริหารกับข้อคำถาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-total Correlation) ของเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106-107) ตามสูตร ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อที่พิจารณาใน r-distribution
 X แทน คะแนนของการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคน
 Y แทน คะแนนในแต่ละข้อของผู้ตอบแบบสอบถาม
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 30 ฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96) ตามสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยของรูปแบบความคิดเห็น (\bar{X}) มีสูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของรูปแบบจากความคิดเห็นจากผู้ตอบ
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนรูปแบบความคิดเห็นจากผู้ตอบทั้งหมด
 N แทน จำนวนครูผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบความคิดเห็น (S.D.) มีสูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	รูปแบบความคิดเห็นของครูผู้ตอบแบบสอบถาม
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
	Σ	แทน	ผลรวม

2.3 ร้อยละ (Percentage) สถานภาพจำนวนครูที่มีส่วนร่วม ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

3.1 t-test (Independent Samples) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 115)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตในการแจกแจงปกติแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

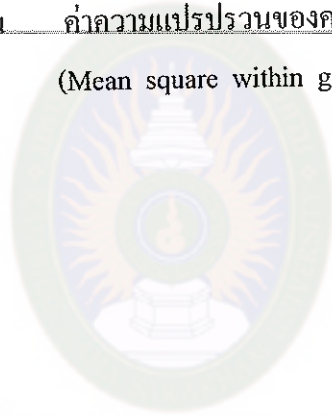
S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

3.2 F-test (One - way ANOVA) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมบริหารการจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐานของครู ตามประเภทของสถานศึกษา คังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 266)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F
MS_b แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean square between groups)
MS_w แทน	ค่าความแปรปรวนของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean square within groups)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY